



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Christiana Et Docta Divi Alchimi Aviti Viennensis  
Archiepiscopi, & Claudij Marij Victoris Oratoris  
Massilie[n]sis, poëmata, aliaq[ue] non poenitenda**

**Avitus, Alcimus Ecdicius  
Marius Victor, Claudius**

**Lvgdvni, 1536**

De initio mundi & primorum parentum creatione

**urn:nbn:de:hbz:466:1-12149**

# DIVI ALCHIMI AVITI VIENNENSIS

Archiepiscopi Liber primus de  
Initio mundi, & primorum  
parentum creatione.

## CAPVT I.



Quod varij eueniunt humana in gente  
labores, *Originalis peccati effectus.*  
Vnde breuem capiunt mortalia tempora uitam:

Vel quod polluti vitiantur origine mores,  
Quos aliena premunt prischorū facta parentum:  
Addatur quanquam nostra de parte reatus,  
Quodcūq; etiam amisso dudum peccatur honore,  
Adscribam tibi prime pater; qui semine mortis  
Tollis succiduaē vitalia germina proli.  
Et licet hoc totum Christus persoluerit in se,  
Contraxit quantum percussa in stirpe propago:  
Attamen auctoris vitio, qui debita lœti  
Instituūt, morbosq; suis, ac funera misit,  
Viuūt peccati moribunda in carne cicatrix.

*Peccatū originale.*

Iam pater omnipotens librantis pondere Verbi  
b Vndicq;

D. ALCIMI AVITI

*Terræ & aquarū diuī  
fio. gene. 2.* Vndiq̃ collectis discreuerat arida lymphis,  
Littoribus pontum; constringens, flumina ripis,  
Et proprias monstrans educ̃to lumine formas,  
Cedebat iam obscura dies: uarioq̃ colore  
Plurima distinctum pingebat gratia mundum:  
*Solis et lunæ  
creatio. Ge. 1.* Temporibus sortita uices; tum lumina cœlo  
Fulsere, alterno solis lunæq̃ meatu.  
Quin et sidereus nocturno tempore candor  
Temperat horrentes astrorū luce tenebras.  
*Omniū ger-  
minatiū crea-  
tio. Gene. 1.* Actutum suauī producens omnia foetu,  
Pulchra repentino uestita est gramine tellus.  
*Ipsē dixit &  
facta sunt mā-  
dauit et crea-  
ta sunt.  
psal. 148.* Accepere genus sine germine iussa creari:  
Et semen uoluisse fuit. Sic ubere uerbi  
Frondescunt syluæ; teneris radicibus arbor  
Durauit uastos paruo sub tempore ramos.

C A P V T

II.

*Brutorū crea-  
tio. Gene. 1.* **P**Rotinus in uarias animalia multa figuras  
Surgūt, & uacuū discurrunt bruta per orbē.  
*Auium crea-  
tio. Gene. 1.* Elatæ in cœlum uolucres, motuq̃ citato  
Pendentes secuere uias, et in aere sudo  
Præpetibus librant mēbrorum pondera pennis.  
*Piscium crea-  
tio. Gene. 1.* Post etiam clausi uasto sub gurgite pisces  
Respirant lymphis, flatuq̃ sub equore ducunt:

## LIBER PRIMVS

Quæq; negant nobis, illis dant humida uitam.  
 Nec minus in pelago uiuiscunt grandia cete:  
 Accipiuntq; cauis habitacula digna latebris.  
 Et quæ monstra solet rarus producere pontus  
 Aptat ad informes condens solertia formas.  
 Quodq; hominum falso credit mēs nescia foedū  
 Per propriam speciem natura iudice pulchrū est

## CAPVT

## III.

**E**Rgo Vbi completis fulserunt omnia rebus  
 Ornatuq; suo perfectus constitit orbis:  
 Tum pater omnipotens eterno lumine letum  
 Contulit ad terras sublimi ex æthere uultum  
 Illustrans quodcunq; uidet: placet ipsa tuenti  
 Artifici factura suo, laudatq; creator  
 Dispositū pulchro quē condidit ordine mundū.  
 Tum demum tali sapientia uoce locuta est,  
 En preclara nitet mundano machina cultu.  
 Et tamen impletum perfectis omnibus orbem  
 Quid iuuat ulterius nullo cultore teneri?  
 Ergo longa nouam ne foedent ocia terram,  
 Nunc formetur homo, summi quē tāgat imago  
 Numinis, et nostram, celso donatus honore,  
 Induat interius formosa mente figuram,

Vidit deuscū  
 Et quæ fece-  
 rat & erant  
 valde bona.  
 Genesis. 1.

Faciamus ho-  
 minē ad ima-  
 ginē & simi-  
 litudinē no-  
 stram. Gen. 1

b 2 Hunc

*Potestas ho-  
mini à Deo  
concessa.* Hunc libet erectis sublimem incedere plantis:  
 Qui regat æterno subiectum pondere mundum,  
 Bruta domet, legem cunctis & nomina ponat,  
 Astra notet, cœlicq; uias et sidera norit:  
 Discat et inspectis discernere tempora signis:  
 Subijciat pelagus sæuum, ingenioq; tenaci  
 Possideat quæcunq; uidet: cui bestia frendens  
 Seruiat, & posito discant mansueta furore  
 Imperium iumenta pati: iussiq; ligari  
 Festinent trepidi consueta in vincla iuueni.  
 Quoq; etiam natura hominis sublimior extet,  
 Incipiat rectos in cœlum tollere vultus:  
 Factorem querat proprium, cui mente fideli  
 Impendat famulam longæuo in tempore uitam.

## CAPVT IIII.

*Ade forma =  
tio.* **H**Aec ait, et fragilem dignatus tangere terrã,  
 Tẽperat humentẽ consperfo puluere limũ:  
 Moliturq; nouum diues sapientia corpus.  
 Non aliter quàm opifex diuturno exercitus vsu  
 Fletere laxatas, per cuncta sequacia ceras:  
 Et vultus complere rudes, aut corpora gypso  
 Fingere, vel segni speciem componere massa.  
 Sic pater omnipotens victurum protinus aruum  
 Tractat

Tractat, et in lento meditatur viscera cœno.  
 Dehinc arcem capitis sublimi in vertice signat,  
 Septiforem vultum rationis sensibus aptans,  
 Olfactu, auditu, uisu, gustuq; potentem.  
 Tactus ad hæc, solus toto qui corpore iudex  
 Sentiât, et proprium spargat per membra vigore.  
 Flexilis arctatur recauo sic lingua palato,  
 Pressus vt in cameram pulsantis verberare plectri  
 Percussio resonet modulatus in aëre sermo.  
 Ex in succiduum porrecto in corpore pectus  
 Spargit ramosas post brachia fortia palmas.  
 Succedit stomacho medius, qui tegmine molli  
 Inter vtrumq; latus foueat vitalia venter.  
 Diuiduam partem femur excipit, aptius vt se  
 Alternus moueat duplicato poplite gressus.

Caput.

Quinq; sensus.

Lingua.

Pectus, brachia &amp; manus.

Venter.

Femur.

## CAPVT V.

**A**T parte ex alia fingit quã conditor idem.  
 Occipiti submissa suo descendere ceruix  
 Incipit, & vastos compagibus addere neruos.  
 Spina rigens crebris inter cõmercia nodis  
 Diffundit duplicẽ costarum ex ordine cratem.  
 Pars interna nouos vitæ formatur ad vsus.  
 Viuifico primum cordi vitalia tegmen

Cervix.

Dorsum.

Cor.

b 3 Naturale

Naturale parant, plagam ne sentiat vllam.

Massaꝝ congestis pendens absconditur extis.

*Pulmo.* Additur & tenui pascendus ab aëre pulmo:

Vt concepta trahens lenti spiramina flatus,

Accipiat reddens reddat q uas sumpserat auras.

Perꝝ vices crebro pellatur anhelitus haustu.

Dextra tenet iecoris vegetandū sanguine fontē:

Quo clausum venæ spargunt per viscera flumē.

Læua in parte lien mansura sede quieuit:

Qua crines perhibēt vnguesꝝ recrefcere sectos.

Nec cōcisa dolent, quæ mox augmēta resumūt,

Et viuunt, sensuꝝ carent in coporis vsu.

## CAPVT VII.

**P**ostquàm perfectæ iacuit nouitatis imago.

Formatumꝝ lutū speciē peruenit in omnē:

Vertitur in carnem limus, durataꝝ moles.

*Medulle.* Hinc dura è medijs traxerunt ossa medullas

Visceribus lunæ augendas crescentis ad instar.

Inseritur venis sanguis, viuoꝝ calore

*Sanguis in* Inficit ora rubor, toto tum corpore pallor

*venis.* Pellitur & niueos depingit purpura vultus.

Inde vbi perfectis consuescit viuere membris

Totus homo, & fumant calefacta vt viscera solā

Expectant

Expectant animam: puro quā fonte creator  
 Promit & erectos reſturam mittit in artus.  
 Nam lenem ſuaui flatum profundit ab ore,  
 Inſpiratq; homini: quē protinus ille receptum,  
 Attrahit: & crebri diſcit ſpiraminis auras.

Animæ crea-  
 tio.

## CAPVT VII.

**P**ostquā nascentem ſolers prudentia ſenſum  
 Imbuīt, & puro rationis lumine fulſit:

Surgit: & erectis firmat veſtigia plantis.

Tum varias cœli ſpecies, mundiçq; figuras

Mirantem, tali compellat voce creator.

Hec quę mundani coram pulcherrima cultus

Ornamenta vides, ornatum extenſa per orbem, *Genesis. 1.*

Solus habe: ſoluſq; prior dominare fruendo.

Tu mihi, cuncta tibi famulentur: maximus ordo

Te parere pio tibi qui dedit omnia patri.

Non ſpecies vllę nec numina vana colantur:

Non quę uel cœlo ſublīme nouumq; coruſcant:

Non quę vel terris viuunt formata vel vndis: *Idololatria*

Nec quod forte premēs prohibet natura uideri. *vetita.*

Uſibus iſta tuis, non cultibus eſſe memento.

Pręcellis factis, factorem pronus adora.

b 4

**I**Nterea sextus noctis primordia vesper  
Rettulit, alterno depellens tempore lucem.

Dumq̄ petunt dulcem spirātia cuncta quietem,  
Soluatur & somno laxati corporis Adam.

*Genesis. 2.* Cui pater omnipotens pressum per corda soporē  
Misit, et immenso tardauit pondere sensus;

Vis ut nulla queat sopitas soluere mentes;

Non si forte fragor securas verberet aures;

Nec si commoto cœlum tunc intonet axe;

Quin nec pressa suam rupissent membra quietē.

*Eue forma-* Tunc verò cunctis costarum ex ossibus, vnam  
*tio.* Subducit leuo lateri, carnemq̄ reponit.

Hinc pulchro erigitur genialis forma decore,

Inq̄ nouum subito procedit foemina cultum.

Quam Deus æterna coniungens lege marito,

Coniugij pensat fructu dispendia membri.

*Somnus ade* Istius indicium somni mors illa secuta est,

*Christi mor-* Sponte sua subiit posito quam corpore Christus.

*tem prefigu* Qui quum passurus ligno sublimis in alto

*rauit.* Pendēret, nexusq̄ & culpas penderet orbis:

In latus extensi defixit missile licitor.

Protinus exiliens fluxit cum sanguine lympa:

Qua

LIBER PRIMVS.

Qua viuum populis iã tunc spondēte lauachrũ,  
 Fluxit martyrium, simul et baptismatis vnda.  
 Inde resurgenti coelestiaq; astra petenti  
 De lateris membro surgens ecclesia nupsit.  
 Principio rector tanti sacrare figuram  
 Disponens vincli, hoc nectit cõnubia verbo.  
 Viuite concordii studio, mundumq; replete:  
 Crescat longeuum felici semine germen:  
 Non annis numerus, vitę nec terminus esto,  
 Progeniem sine fine dedi, quam tempore toto  
 Aspicias, generi primus qui poneris auctor.  
 Porro nepos ductus spargens per secla nepotes  
 Viuentes numeret proauos: inq; ora parentum  
 Ducant annos natorum pignora natos.  
 Tum lex coniugij toto venerabilis æuo  
 Intemerata suo seruabitur ordine cunctis.  
 Fœmina persistat de semine sumpta virili  
 Coniugio seruare fidem: nec separet alter  
 Quod iũgit, sociatq; Deus: cum patre relinquat  
 Et matrem, iusto constrictus amore maritus.  
 Nec iã vllos propter rũpant hæc vincla parētes:  
 Vita sed amborum carnem teneatur ad vnã.  
 Taliter æterno coniungens fœdere vota

*Crescite &  
 multiplica =  
 mini & re =  
 plete terrã.  
 Gene. 1.*

*Matrimonij  
 lex.*

*Genesis. 2.*

b § Festiuum

Festiuum ducebat hymen, castoꝝ pudori  
 Concinit angelicum iuncto modulamine carnē.  
 Pro thalamo paradifus erat, mundusꝝ dabatur  
 In dotem; & lætis gaudebant sidera flammis.

## CAPVT IX.

**E**ST locus Eoo mundi feruatus in axe  
 Secretis natura tuis; vbi solis ab ortu  
 Vicinos nascens aurora repercutit Indos.  
*Aethiopes.* Hic gens ardentem cœli subteriacet axem.  
 Quam candor feruens albenti ex æthere fufcat.  
 Huc semper lux pura venit, cœloꝝ propinquo  
 Natiuam feruant nigrantia corpora noctem.  
 Attamen in tetrif splendentia lumina membris  
 Captiuo fulgore micant; visuꝝ nitente  
 Certior accrefcit pullatis vultibus horror.  
 Cæfaries incompta riget, quæ crine fupino  
 Stringitur, vt refugo careat frons nuda capillo.  
 Sed quidquid magnū nostros defertur ad ufus  
 His totum natura dedit telluris opimæ.  
 Quidquid odoratu pulchrū est, adlabitur inde.  
 Concolor his ebeni piceo de fomite ramus  
 Surgit, & hic eboris munus quod porrigit orbis,  
 Informis pulchros deponit belua dentes.

Ergo

Ergo ubi transmissis mundi caput incipit Indis,  
 Quo perhibent terram confinia iungere cœlo: *Paradisus*  
 Lucus inaccessa cunctis mortalibus arce *terrestris.*  
 Permanet, æterno cōclusus limite: postquàm hïc  
 Decidit expulsus primæui criminis auctor.  
 Proç reis digne fœlici ab sede reuulsis  
 Cœlestes hec sancta capit nunc terra ministros.  
 Non hic alterni succedit temporis unquàm  
 Bruma, nec æstiu redeunt post frigora soles,  
 Excelsus calidum quum reddît circulus annum:  
 Vel densante gelu canescunt arua pruinis:  
 Hïc uer assiduum cœli clementia seruat,  
 Turbidus auster abest, semperç sub aëre sudo  
 Nubila diffugiunt iugi cessura sereno.  
 Nec poscît natura loci, quos non habet imbres:  
 Sed contenta suo dotantur germina rore.  
 Perpetuo uiret omne solum, terreç nitentis  
 Blanda nitet facies: stant semper collibus herbe  
 Arboribusç comę: quę quum se flore frequenti  
 Diffundunt, celeri solidant sua germina succo,  
 Nam quidquid nobis toto nunc nascitur anno,  
 Menstrua maturo dant illic tempora fructu,  
 Lilia perlucet nullo flaccentia sole:

Nec

Nec tactus uiolat uiolas, roseumq; ruborem  
 Seruans perpetuo suffundit gratia uultu.  
 Sic quū desit Hiems, nec torrida ferueat Aestas,  
 Fructibus Autūnus, Ver floribus occupat annū.  
 Hic quę donari mentitur fama Sabeis

*Phœnix.* Cynnama nascuntur, uiuax quę colligit ales  
 Natali quum fine perit, nidoq; perusto  
 Succedens sibimet quęsita morte resurgit:  
 Nec contenta suo tantum semel ordine nasci  
 Longa ueternosi renouatur corporis etas:  
 Incensamq; leuant incendia crebra senectam.  
 Illic desudans fragrantia balsama ramus,  
 Perpetuum promit pingui de stipite fluxum.  
 Tum si forte leuis mouit spiramina uentus,  
 Flatibus exiguis, leniq; impulsa susurro,  
 Diues sylua tremet folijs, et flore salubri:  
 Qui sparsus terris suaues dispensat odores.

*Fons ascendebat de terra. Genesis. 2.* Hic fons perpetuo resplendens gurgite surgit.  
 Talis in argento non fulget gratia; tantam  
 Nec chrystalla trahunt nitido de frigore lucem!  
 Negligit hic uirides riparum margo lapillos;  
 Et quas miratur mundi iactantia gemmas,  
 Illic saxa iacent; varios dant arua colores,

Et naturali

Et naturali campos diademate pingunt.

Eductum leni fontis de vertice flumen

Quattuor in largos confestim scinditur amnes:

Euphratem Tygrimq; vocant, qui limite certo

Longa sagittiferis faciunt confinia Parthis.

Tertius inde Geon, Latio qui nomine Nilus

Dicitur ignoto cunctis illustrior ortu:

Cuius in Aegypto lenis perlabitur vnda,

Ditatura suam certo sub tempore terram:

Nam quoties tumido perumpit flumine ripas

Alueus, & nigris campos perfundit arenis:

Vbertas laxatur aqua, cœloq; vacante

Terrestrem pluuiam diffusus porrigit annis.

Tunc inclusa latet lato sub gurgite Memphis,

Et super absentes possessor nauigat agros.

Inq; locum pecorum viridantis iugere campi,

Succedunt nantes aliena per æquora pisces.

At postquã largo fœcundans germina potu

Lympha maritauit sitientis viscera terræ,

Regreditur Nilus, sparsasq; recolligit vndas.

Fit fluuius pereunte lacu, coguntur in alueum

Ad ripam effrenes conclusis fluctibus vndæ.

Donec diuïdium spargens per deuia finem

Gurgite

Fluuius egre  
diebatur de  
loco uolupta  
tis . gene. 2.  
Euphrates et  
tygris.  
Nilus.

Nili inundatio.

Gurgite septeno patulum pertendit in æquor.  
 Quir autē perhibent latitare ex omnibus vnum  
 Fontem Nile tuum: nam qui nesciris ab ortu  
 Non solus sed quartus eras, diffusus ab illo  
 Despiciit excelfo qui flumina cuncta meatu:  
 Ipsiū atq; pater pelagi supereminet omnes  
 Quas mōtes, q̄s planavomūt q̄s nubila lymphas.  
*Ganges* Quartus dehinc physon quē noīat India gāgem,  
 Motus odorifero quoties qui vertice creuit,  
 Deciduas pulchro quas spargunt flamina lucō  
 Prælabens furatur opes, et gurgite nostrum  
 Ducit in exilium: nam ripa largus vtraq; est.  
 Annibus utq; istis enodes ferre papyros  
 Aut scirpos algasq; leues deducere mos est:  
 Excrementa trahens magnus sic ditia Ganges  
 Hoc etiam donat mundo quod proīcit alueo.

## CAPVT

## X.

**I**Nterea primi summus quos iunxerat auctor  
 In paradisiaca ponuntur sede parentes:  
 Queis rector tali proponit præmia lege.  
 O summum factoris opus, quos sola creauit  
 Nostra manus, nasci quum cetera uoce iuberem:  
*Genesis. 2.* Aspicietis quanto pulcherrimus ubere lucus  
 Diuitijs

Diuitijs tumet immensis; hæc cuncta dabuntur  
 Ad vestros sine fine cibos, hinc esca petatur,  
 Sumite concessas fruges, et carpite poma.  
 Hic operis dulci studio secura quiescat,  
 Delitijſq; fruens longæuo in tempore uita.  
 Est tamen in medio nemoris; quã cernitis arbor,  
 Notitiam recti, prauicq; in germine portans:  
 Huius ab accessu vetitum reſtringite tactum:  
 Nec uos forte premat temeraria discere cura  
 Quæ prohibet doctor; melius nescire beatis  
 Quod quæſiſſe nocet; testor quem fecimus orbẽ,  
 Quod si quis uetitũ decerpit ab arbore pomum;  
 Audax cõmiſſum mortis discrimine pendet.  
 Non immensa loquor; facilis custodia recti.  
 Seruator vitam, mortem temerator habebit.  
 Accipiunt iuuenes dictum, lætiq; sequuntur,  
 Spondentes omni seruandam tempore legem.  
 Sic ignara mali nouitas, nec conscia fraudis  
 Incautas nulla tetigit formidine mentes.  
 At pater instructos sacrata in sede relinquens  
 Lætus in aſtrigeram cœli se ſuſtulit aulam.

Ex omni li-  
 gno paradi-  
 ſi comedes. de  
 ligno autem  
 ſcientiæ boni  
 et mali ne co-  
 medas in quo  
 cũq; enim die  
 comederis ex  
 eo morte mori-  
 rieris.

Genesis. 2.

FINIS LIBRI PRIMI.

Liber